

23.02.2023

Buletinul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului Hotărâri și decizii împotriva României octombrie - decembrie 2022

În perioada 1 octombrie - 31 decembrie 2022, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat 429 de cereri împotriva României, pronunțând 23 hotărâri și 76 decizii de inadmisibilitate și de scoatere de pe rol.¹

*Spînu împotriva României*²

(11.10.2022, cererea nr. 29443/20)

neîncălcarea art. 9 (libertatea de a-și manifesta religia; pandemia de Covid-19; refuzul autorităților penitenciare de a permite participarea la activități religioase în exteriorul penitenciarului)

Cauza are ca obiect refuzul punctual, din cauza pandemiei de Covid-19, de a permite unui deținut să participe la serviciile religioase ale cultului său în exteriorul penitenciarului.

Înainte de declanșarea crizei sanitare, autoritățile penitenciare îi permiteau reclamantului, deținut, să se deplaseze la Biserica adventistă în afara închisorii, în conformitate cu reglementările în vigoare. La 8 iulie 2020, acestea au respins cererea acestuia de a merge în fiecare sâmbătă pentru a sărbători serviciul religios al sabatului din cauza măsurilor puse în aplicare în timpul pandemiei de COVID-19. Plângerile reclamantului împotriva acestei decizii au fost respinse.

Curtea a reținut că măsura de respingere a cererii reclamantului de autorizare a deplasării pentru a participa la serviciile religioase ale cultului său constituie o ingerință în exercitarea dreptului reclamantului prevăzut de art. 9 din Convenție.³ În același timp, Curtea a observat că măsura a fost prevăzută în legea care autorizează introducerea de restricții privind ieșirile din penitenciare din cauza pandemiei de COVID-19⁴ și a urmărit să protejeze sănătatea și integritatea deținuților și a oricărei persoane care ar putea intra în contact cu aceștia și, în general, sănătatea publică. Dreptul internațional recunoaște, de asemenea, că sănătatea publică poate fi invocată ca motiv pentru restrângerea anumitor drepturi. Restricția nu privea decât o componentă a exercitării dreptului reclamantului la

¹ Căutarea pe site-ul Curții poate fi făcută [aici](#). Materialul de față nu conține o prezentare exhaustivă a jurisprudenței contra României pentru perioada de referință, fiind posibilă publicarea ulterioară de către Curte a unor decizii ori hotărâri suplimentare. Institutul European din România va opera actualizările necesare în mod retroactiv.

² La momentul redactării materialului de față, este formulată o cerere de trimitere a cauzei în fața Marii Camere în baza art. 43 din Convenție. Hotărârea devine definitivă în cazul în care Colegiul de 5 judecători respinge cererea. În cazul în care cauza este admisă pe rolul Marii Camere, hotărârea acesteia în speța de față va fi inclusă într-un număr viitor al buletinului.

³ Trimiterile din text se fac la Convenția europeană a drepturilor omului și protocoalele ulterioare, disponibile [aici](#), precum și la Regulamentul Curții, disponibil [aici](#).

⁴ Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de Covid-19, publicată în Monitorul Oficial nr. 396 din 15 mai 2020.

libertatea de religie, și anume participarea sa la serviciile religioase ale bisericii sale în afara penitenciarului.⁵

Reclamantul a fost autorizat să părăsească penitenciarul înainte de declanșarea crizei sanitare, iar utilizarea acestei opțiuni nu ar fi reprezentat o problemă pentru autoritățile penitenciare la momentul respectiv. Cu toate acestea, restricția în cauză trebuie apreciată în lumina contextului în continuă schimbare al crizei sanitare. În această privință, reclamantul a formulat cererea sa la 8 iulie 2020, când starea de alertă era în vigoare, iar legislația care o reglementa prevedea o reducere treptată a condițiilor impuse anterior. Instanța națională s-a limitat să constate că activitățile bisericilor fuseseră suspendate, iar aceste constatări aveau un caracter mai degrabă general, în măsura în care nu a examinat situația bisericii adventiste în cauză. Activitatea sa a fost afectată de criza sanitară, întrucât accesul la serviciul religios era condiționat sau chiar suspendat pentru toți adepții cultului respectiv. Evoluția situației sanitare și imprevizibilitatea acesteia au ridicat o serie de probleme pentru autoritățile penitenciare la organizarea și monitorizarea activităților religioase ale deținuților. Prin urmare, acestora trebuie să li se recunoască o largă marjă de apreciere, cu atât mai mult cu cât, în speță, reclamantul a solicitat autorizarea de a părăsi penitenciarul și de a intra în contact cu persoane din afara acestuia. Importanța principiului solidarității sociale trebuie privită în contextul specific al mediului penitenciar. De exemplu, riscul de contaminare în afara închisorii și introducerea virusului în cadrul închis al acestei unități trebuie să fi avut cu siguranță o pondere semnificativă în decizia autorităților penitenciare, într-un moment în care măsurile preventive s-au axat, printre altele, pe prevenirea contactului și pe izolare sau carantină.

În penitenciarul unde era deținut reclamantul, care a fost primul căruia i s-a oferit asistență religioasă online, au fost organizate videoconferințe care permiteau practicarea cultului adventist. Această soluție este conformă cu practicile care s-au dezvoltat în general în timpul crizei sanitare, iar recomandarea Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (CPT) de a compensa orice restricționare a contactelor cu lumea exterioară prin creșterea accesului la alte mijloace de comunicare este în aceeași direcție. Acesta este un factor important pe care Curtea a trebuit să îl ia în considerare. Reclamantul a refuzat să participe la aceste activități online și nu a explicat în fața Curții motivele refuzului său. Or, chiar dacă astfel de măsuri nu pot înlocui pe deplin participarea directă la serviciul religios, autoritățile naționale au depus eforturi rezonabile pentru a contrabalansa restricțiile decise în timpul pandemiei.

Curtea a concluzionat că autoritățile penitenciare au ținut seama de situația individuală a reclamantului și de evoluția crizei sanitare. Având în vedere larga putere de apreciere de care dispun autoritățile naționale în contextul specific și fără precedent al acestei crize, dreptul reclamantului de a-și manifesta religia nu a fost încălcat.

Deme împotriva României

(11.10.2022, cererea nr. 7624/18)

neîncălcarea art. 2 (decesul unui minor în timp ce se afla sub responsabilitatea școlii; boală congenitală; anchetă efectivă)

Cauza a avut ca obiect decesul fiului minor al reclamantului, pretins din cauza neglijenței medicale, ca urmare a primului ajutor acordat la fața locului și/sau în timpul sau după transportul său la spital ca urmare a unei stări de rău intervenită în timp ce se afla în camera sa de la cămin. Ancheta penală deschisă din oficiu și plângerea penală împotriva personalului medical au fost clasate prin încheierea definitivă din 25 octombrie 2016 a judecătorului de cameră preliminară a Tribunalului Mureș. Întemeindu-se pe art. 2 din Convenție, reclamantul a susținut că fiul său a fost victima unei neglijențe medicale grave sau că, în orice caz, autoritățile nu au efectuat o anchetă efectivă pentru a clarifica circumstanțele decesului fiului său și pentru a sancționa eventualele persoane răspunzătoare.

Curtea a considerat că acest capăt de cerere este admisibil, subliniind că, în cazul în care o persoană dispune de mai multe căi de atac interne, are dreptul, în scopul epuizării

---

⁵ În același sens, a se vedea și hotărârea Curții *Terheș împotriva României*, disponibilă în limba română [aici](#).

acestora, să aleagă una care poate conduce la soluționarea pretențiilor sale principale. Cu alte cuvinte, în cazul în care a fost utilizată o cale de atac, nu este necesară utilizarea unui alt mijloc al cărui scop este practic același. Având în vedere împrejurările speței, în special deschiderea din oficiu a unei anchete penale pentru omor din culpă, nu poate fi reproșată reclamantului alegerea sa de a participa la această anchetă și de a contesta clasarea decisă de parchet.

Curtea a observat că organele de urmărire penală au identificat încălcări ale normelor care reglementează activitatea de medicină legală care ar fi putut angaja răspunderea disciplinară a medicului legist și a ofițerilor de poliție. Cu toate acestea, abaterile respective au avut loc după decesul fiului reclamantului și nu au afectat capacitatea anchetei, în special a examinării medico-legale, de a determina cauza decesului. Aceste omisiuni ca atare nu au fost suficiente pentru a demonstra că ancheta cu privire la circumstanțele în care a survenit decesul fiului reclamantului s-a desfășurat în mod părtinitor. De asemenea, rezoluția de clasare a parchetului a fost examinată de instanța internă în urma unei proceduri contradictorii la care reclamantul a avut acces deplin și, având în vedere toate înscrisurile din dosar, aceasta din urmă a concluzionat, prin hotărâre motivată, că nu existau elemente care să sugereze existența infracțiunii de omor. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a concluzionat că autoritățile judiciare au efectuat toate actele de anchetă necesare, acte care au permis să se stabilească cauza decesului lui D.Z. - stop cardio-respirator datorat unei boli congenitale.

Gheorghe și Dragomir împotriva României

(18.10.2022, cererile nr. 34009/18 și 34602/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil; condamnare în apel după achitare în primă instanță)

În cauză, întemeindu-se pe art. 6 § 1, 2 și 3 din Convenție, reclamantii, condamnați pentru evaziune fiscală și spălare de bani, au invocat caracterul abuziv al procesului penal împotriva lor și, în special, s-au plâns de condamnarea lor în apel, după achitarea de către instanța de fond, și fără examinarea de noi probe.

Din elementele prezentate Curții nu a reieșit că condamnarea reclamantilor pentru spălare de bani s-a întemeiat pe declarațiile martorilor. Instanța de apel nu a stabilit o situație de fapt nouă, ci a interpretat în mod diferit condițiile prevăzute de dreptul național în ceea ce privește existența infracțiunii de spălare de bani. Prin urmare, a pronunțat o hotărâre diferită de cea a instanței de fond numai pe un motiv de drept. Reclamantii nu au demonstrat că examinarea directă a probelor de către instanța respectivă ar fi fost de natură să influențeze modul în care aceasta a aplicat dreptul intern situației de fapt din cauză. În general, instanța de apel a motivat în mod specific și detaliat decizia sa de a-i condamna pe reclamantii. Faptul că a utilizat prezumții în raționamentul său nu poate aduce atingere caracterului echitabil al procedurii, întrucât a explicat în hotărârea sa că aceste prezumții se bazează pe elemente de fapt.

Mihăilescu împotriva României

(18.10.2022, cererea nr. 57737/19)

decizie de inadmisibilitate (art. 62 din Regulament; soluționare amiabilă; confidențialitate; divulgarea propunerii de soluționare amiabilă către o instanță națională)

Cererea a avut ca obiect decesul fiicei reclamantei în urma unei stimulări ovariene efectuată în vederea unei inseminări artificiale, precum și ancheta privind răspunderea medicului care a tratat-o.

Curtea a observat că, după comunicarea cererii guvernului pârât, o propunere concretă de soluționare amiabilă a fost comunicată părților, care au fost informate cu privire la caracterul confidențial al negocierilor pentru o soluționare amiabilă, potrivit art. 62 § 2 din Regulamentul Curții. În aceeași perioadă însă, reclamanta a introdus o acțiune civilă fără a informa Curtea despre acest lucru și a comunicat instanțelor naționale termenii propunerii de soluționare amiabilă către părțile din prezenta procedură. Aceasta a explicat Curții că a prezentat instanței naționale informațiile respective pentru a-i furniza toate elementele relevante pentru examinarea echitabilă a acțiunii sale civile. Or, existența unei proceduri

civile este un element esențial pentru examinarea eficacității anchetei cu privire la împrejurările decesului fiicei reclamantei ca urmare a pretensei neglijențe medicale, care ar fi trebuit să fie adusă la cunoștința Curții; în cazurile care implică o simplă neglijență medicală, exercitarea unei acțiuni civile este calea în justiție care trebuie favorizată. Curtea nu poate exclude faptul ca divulgarea către instanțele interne a propunerii de soluționare amiabilă făcută de Curte să fi putut exercita o anumită presiune, din moment ce acestea au fost chemate să examineze aceleași fapte precum cele cu care a fost sesizată Curtea. În concluzie, Curtea a considerat că comportamentul reclamantei a constituit o încălcare a principiului confidențialității prevăzut la art. 62 din Regulament, reprezentând un abuz al dreptului de recurs.

Stancu și alții împotriva României

(18.10.2022, cererea nr. 22953/16)

încălcarea art. 10 (libertatea de exprimare; articol de presă calomnios la adresa unui procuror de rang înalt; decizie civilă de sancționare)

Reclamanții sunt doi cetățeni români, jurnaliști și redactori la publicația online Lumea Justiției, și o societate cu sediul social în București. Cauza de față se referă la o hotărâre judecătorească pronunțată împotriva lor cu privire la un articol de presă publicat în Lumea Justiției în care se relatează despre un procuror de rang înalt care a pus în mișcare acțiunea penală față de o persoană cu acuzațiile de omor calificat și tentativă de omor calificat. Aceasta din urmă a fost pusă în libertate fără să fie trimisă în judecată, dar după 13 luni de detenție. Articolul făcea referire, în special, la eroarea judiciară pe care procurorul respectiv nu a explicat-o și la un abuz în serviciu comis de procurori. În urma introducerii de către procuror a unei acțiuni civile împotriva reclamanților, Curtea de Apel București a pronunțat o hotărâre definitivă și i-a obligat la plata de despăgubiri și a cheltuielilor de judecată, reținând că reclamanții au depășit limitele libertății de exprimare.

Întemeindu-se pe art. 10 din Convenție, reclamanții au susținut că decizia respectivă a adus atingere libertății acestora de exprimare, nu a fost justificată de o nevoie socială imperioasă și a fost menită doar să îi intimideze.

Curtea a fost de acord cu aprecierea instanțelor interne, potrivit căreia articolul editat și publicat de reclamanți s-a referit la aspecte de interes general privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar. În consecință, autoritățile aveau o marjă redusă de apreciere pentru a aprecia necesitatea ingerinței în exercitarea libertății de exprimare a reclamanților. În continuare, Curtea a subliniat că acțiunile unui funcționar public care ocupă un post de conducere de interes public special trebuie considerate ca aparținând notorietății publice și ca fiind deschise unui control atent; în consecință, limitele criticilor acceptabile trebuie să fie mai mari decât în cazul unui profesionist obișnuit. În aceste condiții, ținând seama și de atribuțiile și responsabilitățile inerente în ceea ce privește sistemul judiciar prevăzute de statutul său de procuror și membru al Consiliului Suprem al Magistraturii, Curtea a considerat că persoana la care articolul se referă nu poate fi comparată cu un politician, aceasta aparținând unui grup de persoane care nu își puteau revendica dreptul la respectarea vieții private în același mod ca un cetățean obișnuit.

Deși a fost de acord că afirmațiile făcute în cuprinsul articolului și expresiile utilizate erau imprecise și puteau fi interpretate în sensul că sugerau în mod eronat responsabilitatea pentru evenimente pentru care procurorul nu era responsabil în realitate, Curtea a considerat că afirmațiile și expresiile respective aveau o bază de fapt suficientă. Deși redactate, poate, într-o formă categorică inadecvată, acestea se încadrau în limita nivelului permis de exagerare, date fiind limitele mai mari ale criticii acceptabile în speța de față.

În ceea ce privește consecințele articolului, Curtea a constatat că niciuna dintre instanțele naționale nu a indicat un impact sau efect negativ specific pe care articolul l-ar fi putut avea asupra reputației sau vieții profesionale a procurorului respectiv, dat fiind că, astfel cum a recunoscut și instanța de fond, a fost ales președinte al CSM la începutul anului 2013. Chiar dacă se poate presupune că publicarea unui articol într-un ziar cu un profil editorial care se concentrează asupra sistemului judiciar ar fi putut să o afecteze într-o oarecare măsură, Curtea a avut îndoieli serioase cu privire la faptul că ulterioarele consecințe suferite erau suficient de grave pentru a anula interesul publicului de a primi

informațiile cuprinse în articol.

În concluzie, Curtea a considerat că decizia instanțelor naționale de a restrânge libertatea de exprimare a reclamantilor a fost susținută de motive care, deși relevante, nu erau suficiente în scopul testului „necesității” prevăzut la art. 10 § 2. Prin urmare, ingerința nu a fost necesară într-o societate democratică în sensul art. 10 din Convenție.

Văleanu și alții împotriva României

(8.11.2022, cererea nr. 59012/17 și alte 29)

încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1; art. 46 (dreptul la respectarea bunurilor; ineficiența continuă a mecanismului de restituire a proprietăților confiscate sau naționalizate de regimul comunist; imposibilitatea de a obține restituirea sau despăgubiri)

Capetele de cerere formulate în aceste cereri priveau acțiuni administrative și/sau judiciare introduse de reclamantii în temeiul diverselor legi de restituire adoptate în România începând cu 1991, în vederea restituirii sau a obținerii despăgubirilor pentru proprietățile lor confiscate sau naționalizate de regimul comunist.

Principalele probleme ridicate de prezentele cereri se referă la valabilitatea actuală a concluziilor generale prezentate de Curte în cauza *Preda și alții împotriva României*⁶ cu privire la funcționarea generală a mecanismului instituit prin Legea nr. 165/2013. Aceste concluzii au fost trase imediat după intrarea în vigoare a legii respective, fără să existe însă beneficiul unei opinii cu privire la eficacitatea sa odată pusă în practică. Principala susținere a reclamantilor a fost aceea că mecanismul de restituire, astfel cum a fost aplicat de autoritățile naționale, inclusiv în ultimii opt ani de la punerea în aplicare a legii, s-a dovedit ineficient și inconsecvent și a impus reclamantilor o sarcină excesivă. Deși a fost pe deplin conștientă de complexitatea faptelor, atât din cauza timpului scurs, cât și a soluțiilor legale propuse, Curtea, aplicând principiile generale relevante prevăzute în *Maria Atanasiu și alții împotriva României*⁷, hotărârea pilot privind mecanismul de restituire în România, a trebuit să se pronunțe cu privire la eficacitatea situației reclamantilor, a măsurilor corective propuse în sistem în vigoare în prezent, introduse de lege și de normele sale de aplicare, astfel cum au fost modificate pe toată durata perioadei relevante. Pe de altă parte, în împrejurările particulare, Curtea a trebuit să stabilească dacă comportamentul autorităților române - indiferent dacă reprezenta o ingerință sau o lipsă de acțiune sau o combinație a acestora - era justificat în raport cu principiile aplicabile.

Curtea a identificat mai multe aspecte problematice:

a) neexecutarea hotărârilor definitive

Curtea a reținut că, deși reclamantii au obținut hotărâri judecătorești definitive prin care le-au fost recunoscute drepturile de proprietate, iar autoritățile naționale competente au fost fie obligate să le acorde dreptul de proprietate și să le emită titlurile de proprietate, fie să emită o decizie cu privire la cererea lor de restituire, hotărârile respective nu au fost încă executate. Astfel, pentru a treia oară, după hotărârile pilot *Maria Atanasiu și alții și Preda și alții*, Curtea s-a confruntat cu cazuri îngreunate de o complexitate politică, istorică și faptică care rezultă dintr-o problemă care ar fi trebuit rezolvată de către autorități, acestea asumându-și întreaga responsabilitate pentru găsirea unei soluții.

Mai multe motive ar putea fi identificate pentru neexecutarea hotărârilor definitive. Unul dintre motivele principale a fost incapacitatea autorităților de a le acorda proprietățile solicitate, întrucât acestea erau deja ocupate și/sau fuseseră acordate unor terți și nicio altă proprietate echivalentă nu era disponibilă sau acceptată, în opinia reclamantilor, să le fie oferită în schimb. Curtea a reiterat faptul că legislația extinsă în materie de restituire nu este capabilă să facă dreptate deplină în diferitele circumstanțe ale numărului foarte mare de persoane în cauză; este sarcina, în primul rând, a autorităților naționale și, în special, a Parlamentului de a evalua avantajele și dezavantajele implicate de diferitele alternative legislative disponibile, ținând cont de faptul că aceasta este o decizie politică.

Faptul că reclamantii nu au obținut executarea hotărârilor și nu au nicio certitudine cu privire la momentul în care s-ar putea întâmpla aceasta constituie o încălcare a drepturilor garantate de art. 1 din Protocolul nr. 1. Aceste constatări sunt relevante și în

⁶ Disponibilă în limba română [aici](#).

⁷ Disponibilă în limba română [aici](#).

cazul reclamanților care, deși le-a fost recunoscut dreptul la restituire la nivel administrativ, iar instanțele naționale au obligat autoritățile administrative competente să emită o decizie cu privire la cererile lor de restituire și/sau de despăgubire, se află încă în situația în care nu au primit niciun răspuns final la pretențiile lor.

b) aspecte privind valoarea despăgubirilor acordate

Curtea a sesizat diferențe semnificative între pretențiile reclamanților la despăgubiri, pe baza rapoartelor prezentate de experții în evaluare, și ceea ce autoritățile naționale le-au acordat efectiv în aplicarea legislației relevante. Reclamanții au primit despăgubiri în cuantumuri de multe ori mai mici decât valoarea de piață a proprietății respective, potrivit rapoartelor de evaluare prezentate. Pe baza elementelor care i-au fost prezentate, Curtea a considerat că există elemente convingătoare care demonstrează în mod suficient că sumele care le-au fost acordate cu titlu de despăgubiri nu sunt de natură să acopere în mod rezonabil valoarea proprietății, în sensul jurisprudenței sale. Având în vedere această constatare, care trebuie privită în contextul subiacent al întârzierilor semnificativ de îndelungate în procesul de restituire, Curtea a concluzionat că reclamanții au fost obligați să suporte o sarcină individuală excesivă, cu încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

c) anularea titlurilor reclamanților fără să fie acordate despăgubiri

Curtea a reținut că anularea titlurilor reclamanților a fost efectuată cu încălcarea principiului proporționalității. În primul rând, deoarece criteriul de anulare a fost acela că titlurile au fost emise pentru terenuri care aparțineau deja unor terți, cu încălcarea normelor imperative privind restituirea proprietății. În al doilea rând, Curtea a remarcat că, pe de o parte, unii reclamanți par să aibă cererile lor de restituire încă în fața autorităților administrative, fără nicio indicație clară și previzibilă cu privire la momentul în care își vor vedea procedurile finalizate. Pe de altă parte, alții nu au perspective de a obține vreo compensație, așa cum au indicat autoritățile administrative competente prin interpretarea normelor legale aplicabile.

Curtea a concluzionat că anularea titlurilor reclamanților din cauza nerespectării de către autoritățile statului a dispozițiilor legale relevante pentru procedura de emiteră a titlurilor de proprietate, fără nicio compensație, a impus o sarcină individuală excesivă asupra reclamanților și încalcă art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Curtea a concluzionat că următoarele elemente existente - neexecutarea prelungită a hotărârilor în cauză pronunțate în favoarea reclamanților și lipsa unei căi de atac efective; anularea titlurilor reclamanților din cauza incapacității statului de a pune în aplicare în mod corect legislația aplicabilă și neacordarea vreunei compensații; incapacitatea autorităților de a garanta că despăgubirile acordate sunt în mod rezonabil legate de valoarea actuală a proprietății - constituie elemente suficiente pentru a hotărî că, în pofida garanțiilor introduse de lege și validate *a priori* de Curte în *Preda și alții*, mecanismul de restituire nu este în continuare suficient de eficient și coerent, astfel încât să nu impună reclamanților o sarcină excesivă.

Totodată, având în vedere amploarea problemei recurente în cauză și punctele slabe și deficiențele identificate ale mecanismului general de restituire, Curtea a mai considerat că este esențial ca statul pârât să continue eforturile consecvente și să adopte măsuri suplimentare adecvate, pentru a alinia legislația și practica sa la constatările Curții în speță și la jurisprudența sa relevantă, astfel încât să se asigure respectarea deplină a art. 1 din Protocolul nr. 1 și a art. 46.

Moraru împotriva României

(8.11.2022, cererea nr. 64480/19)

încălcarea art. 2 din Protocolul nr. 1; încălcarea art. 14 (discriminare; refuzul accesului la procesul de admitere la o academie militară pentru motive antropometrice)

Reclamantei i-a fost refuzat accesul la procesul de admitere pentru a deveni medic militar deoarece înălțimea sa (150 cm) și greutatea sa (44 kg) se aflau sub pragurile stabilite prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. 55/2014.⁸ Reclamanta a contestat fără succes

⁸ Criteriile antropometrice respective au fost eliminate prin Ordinul ministrului apărării naționale nr. 92/2020, publicat în Monitorul Oficial nr. 393 din 14 mai 2020, iar reclamanta este acum liberă să se înscrie la o academie

această decizie în fața instanțelor naționale, întemeindu-se, în special, pe hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza *Kalliri*. Această hotărâre se referea la prevederile din legislația grecească care condiționa admiterea candidaților la o academie de poliție, indiferent de sex, de cerința ca aceștia să aibă o înălțime de cel puțin 1,70 m. În opinia CJUE, o astfel de dispoziție a defavorizat un număr mai mare de femei decât de bărbați și nu a părut să fie nici adecvată, nici necesară pentru atingerea obiectivului legitim urmărit.

Curtea a fost de acord că stabilirea unor limite pentru accesul la serviciul militar nu contravine, ca atare, obligațiilor prevăzute de Convenție în ceea ce privește art. 2 din Protocolul nr. 1. Și principiul interoperabilității forțelor armate (pentru a crea o forță militară capabilă să îndeplinească toate misiunile), la care s-a făcut referire de către autoritățile interne, ar putea justifica, de asemenea, impunerea de restrângeri. Cu toate acestea, trebuie să existe o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și obiectivul urmărit de aceste restrângeri. Nici în observațiile părților, nici în hotărârile judecătorești nu s-a făcut referire la vreun instrument legal care să descrie în mod specific sarcinile unui medic militar sau relația acestuia cu ceilalți ofițeri din afara corpului medical. În plus, autoritățile naționale nu au indicat niciun instrument legal specific care să susțină afirmația potrivit căreia armata română ar fi fost, la momentul respectiv, organizată conform principiului interoperabilității sau că un medic militar ar fi fost chemat să îndeplinească misiuni care implică o anumită putere fizică ce depășește ceea ce era așteptat de la un medic. Autoritățile naționale nu au acordat o atenție specială statutului de medic militar, atribuțiilor reale și posibilelor sarcini ale acestuia.

Cu toate acestea, autoritățile naționale nu au demonstrat că există în mod necesar o legătură între criteriile alese de legiuitor (inclusiv dimensiunile minime ale candidaților) și justificarea impusă pentru aceste restricții (și anume, necesitatea de a determina puterea fiecărui candidat). Reclamanta a menționat în mod expres acest aspect în cursul procedurii interne, invocând concluziile CJEU în *Kalliri*. Cu toate acestea, instanțele naționale nu au acordat în mod semnificativ atenția necesară acestei hotărâri a CJUE și nu au examinat ramificațiile subliniate de reclamantă.

În general, instanțele naționale nu au oferit nicio justificare cu privire la legătura dintre dimensiunea unui candidat și puterea sa. Nu s-a dovedit că acestea au avut la dispoziție studii, date statistice sau de cercetare sau orice fel de dovezi empirice care să fi stat la baza deciziilor lor. Acestea au echivalat dimensiunea și puterea, bazându-se exclusiv pe argumentele prezentate de Ministerul Apărării, și, făcând acest lucru, nu au invocat niciun motiv pentru concluziile lor.

Vlad împotriva României

(15.11.2022, cererea nr. 122/17)

decizie de inadmisibilitate (art. 35; art. 3; condiții de detenție; recurs efectiv; acțiune în răspundere civilă delictuală)

În 2017, reclamantul a sesizat Curtea pentru a se plânge de condițiile materiale de detenție din Penitenciarul Rahova; acesta a rămas acolo cel puțin până în luna august 2020, după care a fost transferat în alt penitenciar. În temeiul Legii nr. 169/2017, a primit o despăgubire sub forma unei reduceri a pedepsei, ceea ce a implicat punerea sa în libertate înainte de termen, în martie 2021. Totuși, această formă de compensare nu putea privi decât perioada de detenție până la 23 decembrie 2019, dată la care Legea nr. 169/2017 a fost abrogată. Criticile reclamantului privesc faptul că nu a primit nicio despăgubire pentru perioada ulterioară.

În *Polgar împotriva României*⁹, Curtea a concluzionat că este posibilă introducerea unei acțiuni în răspundere civilă delictuală în fața instanțelor naționale (art. 1349 și 1357 C. civ.); în același context, Curtea a observat eforturile depuse de autoritățile naționale pentru a pune în aplicare recomandările făcute de Curte în hotărârea pilot *Rezmiveș și alții împotriva României* și care urmăresc să permită soluționarea pe plan intern a cauzelor de supraaglomerare a penitenciarelor, astfel încât să se evite amenințarea tot mai mare la

---

militară la alegere. Totuși, astfel cum a reținut Curtea, această circumstanță nu elimină retroactiv dezavantajul pe care l-a avut în cursul procesului de admitere din cauză.

⁹ Disponibilă în limba română *aici*.

adresa sistemului Convenției reprezentată de numărul mare de cauze similare care rezultă din aceeași problemă structurală sau sistemică. Curtea s-a referit, de asemenea, la obiectul și scopul unei hotărâri pilot: aceasta nu are competența de a se pronunța cu privire la un număr mare de cauze repetitive care implică stabilirea situației de fapt din speță sau calcularea compensației financiare - două sarcini care, în principiu și în interesul eficacității, sunt de competența instanțelor naționale. În opinia Curții, instanțele române oferă o redresare mai rapidă decât o procedură în fața sa și ușurează sarcina acestora prin evitarea soluționării unei serii de cereri similare în esență. Reclamantul avea la momentul eliberării sale și are în continuare posibilitatea de a introduce - astfel cum au făcut alte persoane, potrivit numeroaselor exemple furnizate de jurisprudența internă - acțiunea în despăgubire sus-menționată.

Prin urmare, în speță a trebuit să fie aplicată o excepție de la principiul general potrivit căruia caracterul efectiv al unei căi de atac interne trebuie apreciat în funcție de momentul introducerii cererii în fața Curții. În concluzie, cererea din speță a fost respinsă pentru neepuizarea căilor de recurs interne.

Poienaru împotriva României

(15.11.2022, cererea nr. 43744/17)

încălcarea art. 10 (libertatea de exprimare; articole publicate pe blogul propriu privind nereguli în cadrul unei agenții guvernamentale; interes public)

Reclamantul în cauză a fost funcționar public în cadrul Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură. Acesta a fost concediat, în martie 2011, după ce a expus pe blogul său mai multe nereguli de la locul de muncă. În postările de pe blog, reclamantul a prezentat abuzuri și nereguli legate de angajarea unor funcționari la APIA și gestionarea fondurilor publice. Demersul său a venit după ce, anterior, prezentase cazurile șefilor săi ierarhici și după ce sesizase, în 2010, Oficiul European de Luptă Antifraudă, susținând că persoane din conducerea APIA erau implicate în fraude privind fonduri europene. Prin decizie definitivă, Curtea de Apel Cluj a stabilit că revocarea sa din funcție a fost legală, iar afirmațiile de pe blog nu au corespuns realității și, prin aceasta, a adus atingere imaginii instituției și persoanelor din conducere.

Curtea a constatat că instanțele naționale și-au concentrat analiza, în principal, pe consecințele negative pe care afirmațiile în litigiu le-au avut asupra „imaginii” directorului agenției și asupra faptului că reclamantul nu a prezentat dovezi în sprijinul susținerilor sale. Procedând astfel, acestea nu au făcut nicio distincție între afirmațiile de fapt și judecățile de valoare. O astfel de abordare este în sine incompatibilă cu principiile enunțate la art. 10 din Convenție. În plus, observațiile reclamantului se refereau la nereguli în recrutarea anumitor funcționari, numirea în postul de director și gestionarea de către APIA a fondurilor publice, inclusiv a bugetului Uniunii Europene - aspecte de interes public. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a considerat că instanțele naționale nu au pus în balanță în mod corespunzător diferitele interese aflate în cauză în conformitate cu criteriile stabilite în jurisprudența sa și nu au furnizat motive pertinente și suficiente pentru a justifica atingerea adusă dreptului reclamantului la libertatea de exprimare. Prin urmare, a existat o încălcare a art. 10 din Convenție.

Poszler împotriva României

(15.11.2022, cererea nr. 57038/16)

încălcarea art. 6 (proces echitabil; decizie de desființare a postului; motiv pentru respingerea recursului reținut din oficiu de instanța de recurs; principiul contradictorialității)

În cauză, postul de șef de birou la Agenția Națională de Administrare Fiscală pe care îl ocupa reclamanta a fost desființat, în 2014, acesteia fiindu-i pusă la dispoziție o listă de alte posturi libere în cadrul direcției unde lucra. Decizia a fost justificată de motivul reorganizării instituției. După o procedură administrativă, Tribunalul Bihor a dispus reintegrarea reclamantei în postul respectiv și plata pentru repararea prejudiciului suferit. Curtea de Apel Oradea a admis recursul angajatorului și a respins acțiunea reclamantei cu motivul că aceasta nu a cerut, în acțiunea introductivă de instanță, anularea deciziei de desființare a postului din 2014. Contestația în anulare a reclamantei a fost respinsă ca

inadmisibilă.

În fața Curții, întemeindu-se pe art. 6 § 1 din Convenție, reclamanta a criticat respingerea acțiunii sale de curtea de apel pentru un motiv nou de care nu a luat cunoștință decât după redactarea deciziei definitive și a susținut că principiul contradictorialității a fost încălcat. Acest motiv nu a fost invocat de ANAF în recursul formulat, iar instanța de recurs nu a informat-o cu privire la faptul că l-a invocat din oficiu, privând-o astfel de orice posibilitate de a-și prezenta argumentele.

Curtea a observat că motivul invocat de curtea de apel, și anume faptul că reclamanta nu solicitase, anterior cererii sale de reintegrare și de despăgubire, anularea deciziei de desființare a postului, se întemeia pe elemente de fapt și de drept care nu fuseseră invocate în cadrul dezbaterii, ceea ce ar fi permis reclamantei să discute temeinicia motivului nou și, în consecință, să nu fie luată prin surprindere. Lipsa acestei pretenții, care nu a constituit un element de apărare al angajatorului, nu a fost ridicată în niciun moment în cursul procedurii în fața instanței de fond. Curtea nu a apreciat temeinicia observațiilor pe care reclamanta ar fi putut să le prezinte în legătură cu motivul invocat de curtea de apel, însă a considerat că acestea trebuia să i se ofere posibilitatea de a răspunde înainte ca instanța să se pronunțe. Prin urmare, în speță, reclamanta a fost privată de posibilitatea de a-și prezenta argumentele cu privire la noul motiv reținut de instanța de recurs pentru respingerea acțiunii și a fost astfel lipsită de un proces echitabil.

Mena împotriva României

(15.11.2022, cererea nr. 47692/16)

încălcarea art. 6 (proces echitabil; încetarea procesului penal; nesoluționarea laturii civile)

Cererea privește, în cadrul art. 6 § 1 din Convenție, decizia Curții de Apel Cluj de a nu se pronunța, ca urmare a intervenției prescripției răspunderii penale, asupra cererii de despăgubire formulată pe latura civilă de reclamant în cadrul unui proces penal unde acesta din urmă fusese victima unor violențe.

Curtea a reținut că, prin decizie definitivă, curtea de apel a admis apelul inculpatului, constatând intervenția prescripției răspunderii penale a acestuia și, conform art. 25 C. proc. pen., a lăsat nesoluționată latura civilă. Instanța a afirmat că, deși soluția respectivă putea aduce atingere dreptului reclamantului de acces la o instanță, dreptul intern aplicabil nu putea fi ignorat.

Contrar susținerilor Guvernului, conform cărora reclamantul avea posibilitatea de a introduce o acțiune în despăgubire în fața instanțelor civile după încetarea procesului penal, Curtea a considerat că persoana în cauză nu poate fi obligată, în împrejurări precum cele din prezenta cauză, să procedeze astfel, la mai mult de 6 ani de la constituirea sa ca parte civilă și la mai mult de 7 ani de la data faptelor, pentru a solicita repararea prejudiciului său. Curtea a reținut și faptul că dispoziția legală pe care s-a întemeiat decizia curții de apel de a respinge cererea de despăgubire a reclamantului a fost declarată neconstituțională¹⁰ pentru motivul, printre altele, că încalcă dreptul la un proces echitabil prevăzut la art. 21 alin. (3) din Constituție și la art. 6 din Convenție.

Vlăsceanu împotriva României¹¹

(22.11.2022, cererea nr. 57068/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 2; inexistența unei neglijențe medicale; anchetă penală efectivă)

În cauză, mama reclamantei, acuzând o deteriorare a stării sale de sănătate, a consultat mai mulți medici, inclusiv medici generaliști, un diabetolog, un cardiolog și un medic din cadrul serviciului de ambulanță. Aceștia i-au prescris tratament și au recomandat examinări suplimentare. La scurt timp a decedat în urma unei tromboflebite. În fața Curții, reclamanta a invocat art. 2 și 6 din Convenție pentru a denunța durata excesivă și lipsa eficacității anchetei penale, susținând că examinările medico-legale au fost incomplete și

¹⁰ Decizia Curții Constituționale nr. 586 din 13 septembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 1001 din 13 decembrie 2016.

¹¹ Cele 3 cauze consecutive rezumate în lucrarea de față, *Vlăsceanu, Basarabă și Nichiforel*, sunt similare și au ca obiect plângeri privind neglijența medicală și caracterul efectiv al anchetelor penale efectuate.

contradictorii și reclamând faptul că expertul pe care l-a numit nu a putut participa la examinările respective.

Curtea a reținut, cu privire la diagnosticul greșit, precum și la lipsa prescrierii unor examinări medicale adecvate și lipsa unui tratament adecvat, că organele disciplinare au constatat existența unei abateri disciplinare săvârșite de trei medici și le-au aplicat sancțiuni. Faptul că ancheta penală nu a condus la condamnarea lor nu este decisiv în sine, întrucât procedurile, penală și disciplinară, urmăresc să protejeze interese diferite. Întrucât procedurile penale sunt rezervate celor mai grave neglijențe, Curtea nu poate critica decizia autorităților naționale de a aplica numai măsuri disciplinare în locul sancțiunilor penale. În plus, în cazurile care implică o simplă neglijență medicală, este de preferat introducerea unei acțiuni civile.

Față de critica reclamantei privind durata anchetei penale - de opt ani -, Curtea a reținut că a fost efectuată în termenele de prescripție prevăzute de dreptul național și că decizia de clasare a fost întemeiată pe motive de fond. Nu a rezultat că trecerea timpului a avut un impact negativ asupra modului în care au fost efectuate actele de anchetă, de exemplu prin dispariția probelor sau prin dificultatea de a obține declarații complete. Autoritățile de anchetă nu au rămas inactive și au respectat recomandările și indicațiile instanței, în special prin efectuarea unor expertize medico-legale suplimentare. Prin urmare, nu s-a stabilit, în speță, că durata anchetei ar fi putut avea, în sine, repercusiuni asupra eficacității sale.

Basarabă împotriva României

(22.11.2022, cererea nr. 46216/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 2; inexistența unei neglijențe medicale; anchetă penală efectivă)

În cauză, reclamantul a apelat de două ori la serviciul de ambulanță, deoarece soția sa acuza dureri de cap și greață. Personalul medical din ambulanță a constatat că aceasta era în comă. A fost transportată urgent la spitalul Drobeta Turnu-Severin, unde un neurolog a stabilit diagnosticul de comă „probabil” din cauza hemoragiei cerebrale. Soția sa a fost transferată cu elicopterul la București, a suportat intervenția chirurgicală în ziua următoare, însă decesul a survenit 3 zile mai târziu. Reclamantul a formulat o plângere penală împotriva personalului serviciului de ambulanță și a celui din spital. Parchetul a clasat cauza și, pe baza rapoartelor de expertiză, a concluzionat că nu există nicio legătură de cauzalitate între activitatea personalului medical și deces. Prin decizia definitivă din 3 februarie 2016, instanța a respins plângerea reclamantului și a confirmat clasarea, considerând că nu a existat nicio greșală medicală în speță și că nu deficiențele sistemului medical au cauzat decesul, având în vedere gravitatea stării inițiale a pacientului. Plângerea disciplinară a reclamantului în fața Colegiului Medicilor nu a fost examinată pentru motivul că reclamantul a denunțat incidentul în general fără a pune în discuție în special unul sau mai mulți medici.

Invocând art. 2 din Convenție, reclamantul a susținut că decesul soției sale a fost rezultatul unei neglijențe medicale și a criticat lipsa de eficacitate a anchetei.

În ceea ce privește ancheta penală, Curtea a remarcat faptul că autoritățile naționale au desfășurat acte de anchetă pentru a stabili faptele și pentru a identifica cauzele decesului. În special, au fost întocmite două rapoarte de expertiză medico-legale și, potrivit concluziilor acestora, decesul a fost cauzat de gravitatea stării pacientului. Aceste opinii medicale sunt coerente și complete având în vedere împrejurările specifice ale cauzei, iar reclamantul nu a invocat în fața Curții niciun argument pentru a pune la îndoială concluziile acestora. În cadrul procedurii interne, acesta a fost în măsură să ridice obiecții cu privire la ultimul raport de expertiză, care a fost examinat de parchet. Față de critica reclamantului privind durata anchetei penale, Curtea a reținut că a fost efectuată în termenele de prescripție prevăzute de dreptul național și că decizia de clasare a fost întemeiată pe motive de fond. Nu a rezultat că trecerea timpului a avut un impact negativ asupra modului în care au fost efectuate actele de anchetă, de exemplu prin dispariția probelor sau prin dificultatea de a obține declarații complete. Autoritățile de anchetă nu au rămas inactive, în special prin efectuarea unor expertize medico-legale suplimentare. Prin urmare, nu s-a stabilit, în speță, că durata anchetei ar fi putut avea, în sine, repercusiuni asupra eficacității sale.

Nichiforel împotriva României

(22.11.2022, cererea nr. 15743/19)

decizie de inadmisibilitate (art. 2; inexistența unei neglijențe medicale; anchetă penală efectivă)

În cauză, soțul reclamantei a fost consultat de un doctor din spitalul din Rădăuți, având simptome virale. A fost diagnosticat cu pneumonie și i s-au prescris antibiotice. După 2 zile, starea acestuia s-a înrăutățit; a fost efectuat un test pentru identificarea unei posibile alergii la antibiotice și i s-au injectat antibiotice intravenos și intramuscular. O zi mai târziu, medicul de serviciu a decis să-l transfere la spital însă decesul a survenit pe drum. Reclamanta a formulat o plângere penală pentru ucidere din culpă. După 2 ani, parchetul a clasat cauza, respingând ipoteza reclamantei potrivit căreia decesul a fost cauzat de reacția alergică la antibiotice, întrucât acest lucru nu a fost susținut de rapoartele de expertiză medico-legală. Judecătoria Rădăuți a confirmat clasarea, considerând că nu existau probe sau indicii care să poată demonstra în mod rezonabil actele de ucidere din culpă, astfel cum au fost prevăzute de lege. Instanța a arătat că nu se putea stabili cu certitudine că a fost efectuat un test alergic, dar a considerat că toate probele științifice obținute în cadrul procedurii penale și disciplinare au demonstrat că nu exista nicio legătură de cauzalitate între decesul și tratamentul soțului reclamantei și intervențiile spitalicești.

În fața Curții, întemeindu-se pe art. 2 din Convenție, reclamanta a susținut că decesul soțului său a fost cauzat de o eroare medicală care nu a fost sancționată.

Curtea a reținut că, în speță, deși ancheta penală a lăsat să existe îndoieli cu privire la efectuarea unui test alergic, s-a stabilit că nu a existat nicio legătură de cauzalitate între deces și tratament și intervențiile spitalicești. Curtea nu poate reproșa autorităților că nu au înlăturat această îndoială în măsura în care elementele aflate la dosar, printre care, în special, actele medicale și declarațiile martorilor nu permit să se tragă anumite concluzii. În plus, reclamanta nu a indicat care sunt celelalte măsuri de anchetă pe care autoritățile ar fi trebuit să le pună în aplicare în această privință.

Curtea a concluzionat că autoritățile naționale au efectuat o anchetă penală efectivă care a permis identificarea cauzelor decesului și respingerea tezei de neglijență medicală gravă. Lipsa unei soluționări favorabile pentru reclamantă nu poate, în sine, să conducă la concluzia că statul pârât nu și-a îndeplinit obligația pozitivă care îi revine în temeiul art. 2.

Ghișoiu împotriva României

(4.10.2022 și 29.11.2022, cererea nr. 40228/20)

decizie de inadmisibilitate (art. 3; art. 8; minor; lovire și alte violențe; imposibilitatea de a stabili veridicitatea acuzațiilor)

În cauză, părinții reclamantului au divorțat, iar acesta a fost încredințat tatălui său, care locuia în România; mama sa se mutase în Franța, își întemeiasă o nouă familie și avea drept de vizitare. Când reclamantul avea 10 ani, în timp ce își petrecea vacanța împreună cu mama sa și tatăl său adoptiv, acesta din urmă l-a lovit, conform susținerilor reclamantului, și i s-a adresat în termeni foarte duri. Tatăl său a formulat o plângere penală privind incidentul respectiv, invocând art. 193 și 199 C. pen. și prevederile Convenției ONU privind drepturile copilului. Bazându-se în mare măsură pe declarațiile martorilor, organele de anchetă au propus clasarea cauzei din lipsă de dovezi care să sprijine afirmațiile pretinsei victime referitoare la acuzația de comitere de lovire sau alte violențe. Propunerea a fost confirmată de procurorul de caz, de procurorul superior și de judecătoria; raționamentul organelor de anchetă a fost preluat de toate aceste autorități judiciare fără să se facă nicio referire la o evaluare psihologică sau la alte cereri specifice formulate de tatăl copilului.

Invocând art. 3 din Convenție, reclamantul, care împlinise 18 ani la data sesizării Curții, s-a plâns cu privire la faptul că autoritățile nu au anchetat în mod prompt și efectiv acuzațiile de rele tratamente pe care le-a formulat.

Curtea a constatat că autoritățile naționale au luat o serie de măsuri pentru a verifica afirmațiile reclamantului. Pe baza dovezilor prezentate, a considerat că veridicitatea acestor afirmații nu putea fi confirmată. Curtea a reiterat faptul că nu are sarcina de a înlocui cu propria apreciere a faptelor pe cea a autorităților naționale, în special a

instanțelor, și, în general, revine acestor instanțe sarcina de a evalua elementele de probă prezentate. Chiar dacă Curtea nu a observat elemente contradictorii în cauză pentru a o determina să se îndepărteze de constatările instanțelor naționale, a subliniat totuși că sarcina sa nu este să aprecieze dacă actele pretinse au avut loc în realitate, ci dacă, pe baza elementelor din dosar și a jurisprudenței relevante, afirmațiile reclamantului pot fi întemeiate. În pofida declarațiilor repetate ale acestuia, afirmațiile nu au fost coroborate cu alte elemente relevante suficiente pentru a le face contestabile în sensul art. 3 sau al art. 8.

S.L. împotriva României

(29.11.2022, cererea nr. 52693/12)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; permis de ședere; interdicție de intrare pe teritoriul României; suspiciuni de acte de terorism; documente calificate drept secrete; certificat ORNISS)

În 2003, reclamantul, cetățean tunisian, s-a stabilit în România și a obținut calificările necesare pentru a exercita profesia de medic. În iulie 2010, acesta s-a căsătorit cu o resortisantă română și a obținut, în calitate de membru de familie al unui cetățean al UE, un permis de ședere, valabil 5 ani începând din septembrie 2010. În august 2011, la întoarcerea dintr-o călătorie în Tunisia, poliția de frontieră i-a refuzat reclamantului intrarea în România. În procesul-verbal standard se preciza că, în temeiul OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, numele său a fost înscris în registrul național și nu i se permite intrarea pe teritoriul României. Ulterior, reclamantul a fost informat că a făcut obiectul unei interdicții de intrare pe teritoriul României pentru o perioadă de 15 ani. Acțiunea sa administrativă împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră având ca obiect anularea deciziei de nepermitere a intrării pe teritoriul României și ștergerea numelui său de pe lista persoanelor cu interdicție a fost respinsă de curtea de apel în februarie 2012. După ce a amintit că a examinat documentele din dosar, inclusiv „cele calificate drept secrete”, instanța a arătat că măsura nepermitterii intrării era conformă cu dispozițiile legale relevante și, având în vedere înscrisurile din dosar, justificată de împrejurări obiective. Avocatul reclamantului nu a putut consulta documentele calificate drept secrete, întrucât nu era titularul unui certificat ORNISS, necesar pentru a avea acces la astfel de documente, și nu a luat măsuri pentru obținerea acestuia.

În fața Curții, reclamantul a criticat faptul că nu a beneficiat de o procedură contradictorie în fața curții de apel, măsură care i-ar fi permis să conteste măsurile luate împotriva sa, întrucât nici el, nici avocatul său nu au avut acces la documentele din dosar care au fost calificate drept secrete.

Curtea a observat că reclamantul a putut contesta măsura interdicției în fața curții de apel, care beneficiază de independența necesară în sensul jurisprudenței organismelor Convenției. Instanța a avut acces la toate înscrisurile din dosar, inclusiv la documentele clasificate drept secrete, a luat în considerare susținerile reclamantului cu privire la existența unei ingerințe în exercitarea dreptului la respectarea vieții sale private și de familie și a considerat că art. 8 nu a fost încălcat și că din elementele de probă reieșea că măsura era necesară și proporțională. În ceea ce privește posibilitatea prevăzută de dreptul național de a beneficia de o procedură contradictorie, o persoană care a făcut obiectul unor suspiciuni de acte de terorism, precum reclamantul din prezenta cauză, nu putea avea acces la documentele calificate drept secrete pe care se întemeia interdicția de intrare pe teritoriu. Cu toate acestea, în conformitate cu legislația în vigoare, persoanele care dețin un certificat ORNISS ar putea avea acces la informații clasificate drept secrete. Legea permitea avocaților să obțină acest certificat și prevedea o procedură specială în acest scop. În speță, reclamantul a ales un avocat pentru a-și apăra interesele. După ce a constatat că decizia adoptată împotriva clientului său se întemeia pe documente calificate drept secrete, avocatul nu a solicitat instanței să amâne procedura pentru a-i permite să ia măsurile necesare pentru obținerea unui certificat ORNISS. Legea nu a stabilit niciun termen în care instanța se pronunță cu privire la contestația formulată de reclamant împotriva deciziei de interdicție de intrare pe teritoriu. Având în vedere durata procedurii de obținere a unui certificat ORNISS de aproximativ 60 de zile, avocatul reclamantului ar fi putut în mod legitim să solicite amânarea pentru a lua măsurile necesare pentru obținerea unui astfel de

certificat. În plus, reiese din jurisprudența națională că instanțele naționale puteau acorda astfel de amânări în aceste împrejurări. În cazul în care, precum în speță, persoana în cauză a mandatat un avocat să îl reprezinte de la începutul procedurii care nu este supusă unui termen scurt, nu este nerezonabil ca acest avocat să cunoască dispozițiile legale relevante și să își informeze clientul cu privire la garanțiile prevăzute de dreptul național.

Astfel, chiar dacă reclamantul nu a putut beneficia de o anumită formă de procedură contradictorie, speța privește o neîndeplinire a obligațiilor ca urmare a modului în care reprezentantul său a decis să asigure apărarea, iar nu lipsa garanțiilor procedurale instituite în dreptul intern.

Oros și Bîrțoiu împotriva României

(6.12.2022, cererile nr. 13091/17 și 13277/17)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; art. 10; libertatea de exprimare; judecări de valoare; aspecte de interes public)

În 2013, o publicație online a postat pe site-ul său un articol critic la adresa persoanelor din conducerea Colegiului Medicilor Veterinari. După ce publicația a refuzat să publice o dezmințire publică, reclamantii, persoanele vizate în principal de articolul respectiv, au introdus o acțiune în răspundere civilă delictuală în fața instanței. Prin decizie definitivă, în recurs, Tribunalul București a respins acțiunea, reținând că dreptul reclamantilor la onoare și reputație trebuie să fie echilibrat cu dreptul la libertatea de expresie al jurnaliștilor, acestora fiindu-le permise declarații exagerate atunci când emit judecări de valoare privind aspecte de interes public. Instanța a considerat că reclamantii erau figuri publice și că declarațiile din articol priveau activitățile lor profesionale. În plus, subiectul dezbătut era de interes public și a generat o dezbateră publică, având în vedere că faptele în cauză erau acoperite și de alte publicații.

Curtea nu a văzut nici un motiv pentru a se abate de la constatările instanței interne pentru a considera că declarațiile în litigiu nu conțineau o bază de fapt suficientă. Este adevărat că tribunalul pare să fi considerat că jurnalistul nu a reușit să dovedească în totalitate adevărul obiectiv al declarațiilor sale; cu toate acestea, adevărul unor judecări de valoare nu trebuie dovedit și chiar inexactitățile de fapt ar trebui tolerate dacă sunt publicate cu bună-credință și dacă expresiile în litigiu se referă la subiectul unei dezbateri publice în curs de desfășurare. Curtea, în mod similar instanței interne, nu a putut, așadar, să sublinieze niciun efect negativ specific pe care articolul l-ar fi putut avea pentru reputația profesională sau pentru viața reclamantilor. Chiar presupunând că articolul incriminat i-ar fi afectat într-o oarecare măsură, Curtea s-a îndoit că aceste consecințe erau suficient de grave pentru a anula interesul publicului de a primi informațiile conținute în articolul respectiv.

Cîrstoiu împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 59120/19)

decizie de inadmisibilitate (art. 35; prezumție de nevinovăție; epuizarea căilor de atac efective; termenul de 6 luni)

În 2012, un complet al Curții de Apel București, din care a făcut parte reclamanta, a achitat o persoană, după ce aceasta fusese condamnată de instanța de fond pentru abuz în serviciu. Această decizie a făcut obiectul unei serii de articole de presă. Inspekția Judiciară s-a sesizat din oficiu și secția pentru judecători în materie disciplinară din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii a inițiat o procedură disciplinară împotriva reclamantei. Procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție a criticat decizia de achitare și a exprimat îndoieli cu privire la soluția adoptată de completul de judecată din care reclamanta a făcut parte. A fost începută o anchetă penală și, în 2019, aceasta a fost condamnată definitiv pentru trafic de influență, înșelăciune și fals pentru fapte legate de pronunțarea hotărârii prin care s-a dispus achitarea.

Curtea a constatat că cele 2 căi de atac sugerate de Guvern, întemeiate pe art. 75 din Legea nr. 303/2004 și art. 30 din Legea nr. 317/2004, precum și o acțiune civilă, nu erau în măsură să remedieze pretinsa încălcare a prezumției de nevinovăție a reclamantei. În ceea ce privește, mai întâi, protecția pe care CSM ar fi putut să o acorde, este dificil de

imaginat că o astfel de cale de atac ar fi putut constitui o cale de atac efectivă în speță, întrucât Inspekția Judiciară, organul disciplinar competent să investigheze declarațiile în litigiu, inițiasse din oficiu o anchetă disciplinară împotriva reclamantei pentru faptele menționate în aceleași declarații. Nici o acțiune civilă în răspundere delictuală nu reprezenta o modalitate care ar fi permis reclamantei să beneficieze de o cale de atac adecvată, din moment ce faptele care stau la baza declarațiilor făcute de procurorul-șef în cadrul conferinței de presă au făcut obiectul unei proceduri penale și au justificat condamnarea reclamantei.

Curtea a reamintit că, în conformitate cu art. 35 § 1, poate fi sesizată cu o cauză doar „în termen de șase luni, începând cu data deciziei interne definitive”. Conform jurisprudenței constante a Curții, în cazul în care nu este disponibilă nicio cale de atac internă pentru a denunța un act despre care se pretinde că încalcă dispozițiile Convenției, termenul de șase luni prevăzut la art. 35 începe, în principiu, să curgă de la data săvârșirii faptei incriminate sau de la data la care un reclamant a suferit direct de pe urma acestui act, a luat cunoștință de acesta sau ar fi putut să ia cunoștință de acesta. Afirmațiile procurorului-șef au fost formulate la conferința de presă a DNA din 28 februarie 2012, în timp ce cererea introductivă a fost depusă la Curtea la 22 octombrie 2019, cu alte cuvinte în afara termenului de șase luni prevăzut la art. 35 § 1 din Convenție.

Enescu împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 59818/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; jurisprudență divergentă; lămurire printr-o decizie a Curții Constituționale)

Reclamanta, condamnată definitiv în 2016 pentru abuz în funcție, a criticat instanța internă pentru respingerea contestației la executarea hotărârii de condamnare, contestație formulată de reclamantă ca urmare a deciziei Curții Constituționale nr. 405 din 15 iunie 2016¹², și pentru admiterea ulterior a unei contestații la executarea aceleiași hotărâri, formulată separat de unul dintre coinculpații săi. Reclamanta a denunțat o jurisprudență divergentă care ar fi încălcat dreptul său de acces la o instanță, cu încălcarea art. 6 din Convenție. Întemeindu-se pe art. 13 și 14, a susținut, de asemenea, că nu a dispus de nicio cale de atac care să îi permită să aplice în situația sa decizia Curții Constituționale și că a suferit o discriminare în raport cu alte persoane condamnate după pronunțarea acestei decizii.

Curtea a observat că reclamanta, oferind doar un exemplu de decizie contrară hotărârii pronunțate în speță, nu a dovedit existența unei „jurisprudențe divergente profundă și persistentă” în sensul jurisprudenței Curții. În orice caz, chiar presupunând că ar exista o anumită diferență de apreciere între diferitele complete de judecată ale curții de apel, sistemul judiciar român a fost în măsură să pună capăt, pe cale jurisprudențială, acestei pretinse divergențe. Astfel, explicând, în decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018¹³, că efectele deciziilor sale de constatare a neconstituționalității unei dispoziții legale erau echivalente cu cele ale unei legi de dezincriminare, Curtea Constituțională a informat instanțele naționale cu privire la efectul deciziilor sale. În urma acestei decizii, reclamanta a fost astfel în măsură să formuleze o nouă contestație la executare, ceea ce a determinat instanțele naționale să examineze efectele acestei decizii asupra situației sale concrete. Având în vedere cele de mai sus, Curtea nu a identificat, în speță, nicio aparență de încălcare a dreptului de acces la o instanță care ar fi legată de o divergență de jurisprudență în cadrul curții de apel.

¹² Decizia Curții Constituționale nr. 405 din 15 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 517 din 8 iulie 2016, prin care s-a constatat că dispozițiile art. 246 din vechiul Cod penal și ale art. 297 alin. (1) din noul Codul penal sunt constituționale în măsura în care prin sintagma „îndeplinește în mod defectuos” din cuprinsul acestora se înțelege „îndeplinește prin încălcarea legii”.

¹³ Decizia Curții Constituționale nr. 650 din 25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 97 din 7 februarie 2019.

Pongracz împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 26588/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil)

Curtea a avut ca obiect condamnarea reclamantului la închisoare cu suspendare pentru fapte de corupție, după ce fusese achitat de instanța de fond. Reclamantul s-a plâns Curții că a fost condamnat în lipsa unei examinări directe a probelor și fără o nouă audiere a martorilor, deși fusese achitat de prima instanță pe baza aceluiași probe.

Curtea a reținut că reclamantul a fost condamnat pe baza mărturiilor și înscrisurilor aflate în dosarul instanței de fond, dar după ce ÎCCJ a audiat cinci martori și după ce a consultat înregistrările conversațiilor care îl incriminau pe reclamant. Acestuia i s-a oferit, de asemenea, posibilitatea de a prezenta propria versiune a faptelor în fața instanței care l-a condamnat, posibilitate pe care nu a utilizat-o, invocând dreptul său de a păstra tăcerea. Prin urmare, condamnarea sa s-a întemeiat pe o serie de probe dezbătute de părți, inclusiv pe mărturii pe care Înalta Curte a putut să le aprecieze în mod direct. Având în vedere toate cele de mai sus, condamnarea reclamantului în procedura de apel nu a adus atingere dreptului său la un proces echitabil.

Dobrilă împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 8115/15)

decizie de inadmisibilitate (art. 7; dezvăluirea de informații ce nu sunt destinate publicității; licitație; instituție publică)

În speță, reclamanta a fost condamnată, conform art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 78/2000, prin decizia definitivă a Curții de Apel Cluj, la închisoare cu executare pentru săvârșirea de fapte de corupție. S-a reținut de către instanță că reclamanta a cerut și acceptat în mai multe ocazii bani și bunuri pentru a ajuta o societate comercială să câștige o licitație pentru atribuirea traseelor pentru transportul public, oferind informații confidențiale obținute prin intermediul poziției sale la Autoritatea Rutieră Română. Conform dispozițiilor interne ale ARR, reclamanta avea obligația de a menține confidențialitatea informațiilor și a documentelor referitoare la activitatea instituției publice unde își desfășura activitatea.

În fața Curții, reclamanta a susținut că, prin condamnarea sa pentru săvârșirea unei infracțiuni în temeiul art. 12 din Legea nr. 78/2000, instanțele naționale au încălcat art. 7 din Convenție întrucât, în opinia sa, infracțiunea în cauză nu era clar definită de dreptul intern, deoarece noțiunea „informații ce nu sunt destinate publicității” nu era definită de dreptul intern, iar instanțele au interpretat-o în mod extensiv în detrimentul său.

Curtea a considerat că, pentru a ajunge la concluzia sa în speță, curtea de apel a efectuat o analiză detaliată a înțelesului și relevanței noțiunii de „informații ce nu sunt destinate publicității” prevăzută la art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 78/2000, în contextul concret specific al cauzei. Nu se poate afirma că nici una dintre concluziile la care au ajuns instanțele naționale nu era previzibilă sau arbitrară și nici că acestea nu au fost în deplină conformitate cu jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Curtea a reiterat, de asemenea, că art. 7 din Convenție nu poate fi interpretat în sensul că exclude clarificarea treptată a normelor privind răspunderea penală prin interpretarea juridică de la caz la caz, cu condiția ca evoluția rezultată să fie conformă cu esența infracțiunii și să poată fi prevăzută în mod rezonabil. În plus, revine în principal autorităților naționale, și în special instanțelor, sarcina de a soluționa problemele de interpretare a legislației naționale. Curtea a subliniat că reclamanta ar fi trebuit să fie conștientă că, prin dezvăluirea de informații privind competitorii societății respective în cadrul licitației supravegheate de ARR, în schimbul banilor și bunurilor, atunci când deținea funcția de șef al Direcției Licențe și Autorizări, pentru a ajuta societatea să câștige licitația, risca să fie găsită vinovată de infracțiunea prevăzută la art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 78/2000. În plus, Curtea a considerat că noțiunea „informații ce nu sunt destinate publicității” era suficient de clară în sensul că orice persoană și, în special, un funcționar superior precum reclamanta, ar trebui să înțeleagă, în contextul activității într-o instituție publică care organizează licitații, că actele sale pot angaja răspunderea sa penală.

Selamet împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 78458/14)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil; provocare polițienească; condamnare în apel după achitare în primă instanță)

Reclamantul s-a plâns Curții în legătură cu condamnarea sa în urma a ceea ce acesta a considerat că a fost o provocare a poliției. De asemenea, a susținut că a fost condamnat în apel pe baza aceluiași probe care au justificat achitarea sa în primă instanță, în condițiile în care instanța de apel nu a audiat din nou martorii. Prin urmare, conform susținerilor reclamantului, procedura de apel nu a fost echitabilă.

Curtea a reținut că desfășurarea anchetei nu a indicat nicio provocare din partea autorităților - ancheta parchetului a fost declanșată în urma unui raport al unui ofițer de poliție, iar poliția a efectuat verificările necesare. Prin urmare, utilizarea unor tehnici speciale a fost decisă pe baza unor indicii concrete că reclamantul ar putea fi implicat în activități infracționale.

Cu privire la cel de-al doilea capăt de cerere, Curtea a reținut că instanța de apel a fost chemată să se pronunțe cu privire la existența în speță a elementelor constitutive ale infracțiunii de dare de mită. Aceasta a avut acces direct la marea majoritate a elementelor de probă din dosar, iar rezultatul diferit al procedurii de apel s-a explicat prin interpretarea divergentă a sensului corespondenței dintre reclamant și martorul denunțător. Poziția martorului a fost constantă pe tot parcursul procedurii, iar instanța de apel a considerat că declarațiile persoanei în cauză erau susținute de elemente obiective. În plus, reclamantul nu a explicat modul în care o nouă audiere a martorilor ar fi putut avea o influență decisivă asupra rezultatului procedurii. În concluzie, instanța de apel s-a întemeiat pe faptele astfel cum au fost stabilite de instanța de fond, dar a analizat în mod diferit elementele constitutive ale infracțiunii de dare de mită. Din elementele aflate la dosar nu a reieșit că audierea martorilor era de natură să afecteze concluzia instanței de apel cu privire la aplicarea dispozițiilor Codului penal în speță și că această instanță a interpretat în alt mod declarațiile anterioare ale persoanelor în cauză.

BRD - Groupe Société Générale SA împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 8968/14)

decizie de inadmisibilitate (art. 34; abuz de dreptul de a introduce o cerere individuală)

Cauza a avut ca obiect pretinsa lipsă a caracterului echitabil al procedurii judiciare în urma căreia o sumă mare de bani obținută din activități infracționale a fost transferată Ministerului de Finanțe dintr-un cont al unei terțe societăți, societate deținută de banca reclamantă. Suma în cauză a fost deținută de banca reclamantă ca garanție pentru un împrumut acordat de aceasta societății menționate. În cererea depusă la Curte, reclamanta a invocat, în temeiul art. 6 § 1 din Convenție, faptul că instanțele naționale nu au examinat argumentele invocate de aceasta și, în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1, o pretinsă încălcare a drepturilor sale de proprietate.

Curtea a observat că banca reclamantă a cesionat creanța sa unui terț la doar 2 săptămâni de la depunerea cererii de față. A informat însă Curtea cu privire la acest lucru la mai mult de 13 luni de la cesiunea de creanță și după comunicarea cauzei către guvernul pârât. Pe de altă parte, informațiile în discuție aveau o mare importanță pentru stabilirea admisibilității cererii, mai precis în ceea ce privește problema dacă banca reclamantă a continuat să fie o victimă a încălcărilor pe care le-a pretins. Având în vedere importanța informațiilor în cauză pentru stabilirea corectă a circumstanțelor prezentei cauze, Curtea a constatat că modul în care a procedat banca reclamantă este contrar scopului dreptului de a introduce o cerere individuală, astfel cum este prevăzut la art. 34 din Convenție.

Răducan împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 83460/17)

decizie de inadmisibilitate (art. 7; camătă; infracțiune de obicei; numărul de acte materiale care conferă acțiunii caracter de îndeletnicire)

În cauză, reclamantul a fost condamnat definitiv de Curtea de Apel București, în temeiul art. 3 din Legea nr. 216/2011 și al art. 351 C. pen., pentru camătă și spălare de bani. Instanța internă a reținut că din declarațiile martorilor reieșea că activitatea obișnuită

a reclamantului era de a oferi împrumuturi purtătoare de dobândă în cazinouri jucătorilor care aveau nevoie de bani. Pentru ca elementele constitutive ale infracțiunii de camătă să fie întrunite este necesar ca sumele de bani să fie împrumutate în cadrul unei activități normale, repetată în timp suficient pentru a putea fi considerată o îndeletnicire. Curtea de apel a invocat și decizia Curții Constituționale nr. 82 din 23 februarie 2016¹⁴ prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a art. 351 C. pen. Conform raționamentului instanței constituționale, camăta constă în darea de bani cu dobândă, de către o persoană neautorizată, ca îndeletnicire. Legiuitorul nu a definit, în mod expres, în cuprinsul legii penale noțiunea de „îndeletnicire”, neindicând cu exactitate frecvența actelor materiale pe care aceasta o presupune. Sintagma utilizată de legiuitor, „ca îndeletnicire”, califică fapta ca fiind o infracțiune de obicei, prin urmare, numărul actelor materiale de dare de bani cu dobândă, de către o persoană neautorizată, trebuie să fie suficient de mare pentru a denota comiterea acestora în mod frecvent sau constant. Astfel, legiuitorul a lăsat instanței judecătorești investite cu soluționarea cauzei penale o marjă de apreciere cu privire la numărul actelor materiale care conferă acțiunii caracter de îndeletnicire. Această marjă de apreciere este justificată prin particularitățile condițiilor concrete în care este săvârșită fiecare infracțiune de camătă.

Invocând art. 7 din Convenție, reclamantul s-a plâns Curții, afirmând că modul de redactare a legii privind camăta nu este clar și previzibil. Acesta a susținut, în primul rând, că a fost condamnat ca urmare a unei interpretări extinse de către instanțele naționale a legii penale, care, în opinia sa, nu sancționează facilitarea și sprijinirea activității terților. De asemenea, a reclamat faptul că a fost condamnat în condițiile în care, în opinia sa, a fost dovedit un singur act material de împrumut pentru care a primit dobândă.

Având în vedere obiectivul urmărit de legiuitor, Curtea a considerat că interpretarea dată de instanțele naționale dispoziției care sancționează camăta pare să fie conformă cu însăși esența infracțiunii, care a fost creată pentru a interzice în general persoanelor neautorizate orice activitate de împrumut purtător de dobândă. Caracterul intrinsec periculos al cametei a fost considerat de legiuitorul român ca fiind atât de evident încât Curtea nu a putut considera rezultatul deciziilor luate împotriva reclamantului cu privire la stabilirea elementului material al infracțiunii ca fiind contrar obiectului și scopului art. 7 din Convenție, potrivit căruia nimeni nu poate fi supus judecării, condamnării sau unor sancțiuni arbitrare. Curtea a constatat că motivarea instanțelor naționale a fost conformă cu practica instanțelor în ceea ce privește numărul de acte materiale necesare pentru existența infracțiunii de obicei. Din exemplele jurisprudențiale aflate la dosar a reieșit că instanțele naționale au statuat în mod constant că sunt necesare mai multe acte materiale pentru ca o activitate să fie considerată normală. În speță, instanța de fond a căutat să afle, având în vedere contextul cauzei și în lumina elementelor de care a dispus, dacă reclamantul era angajat în mod obișnuit în împrumutul unor sume de bani rambursabile însoțite de dobânzi și a concluzionat cu o decizie motivată în acest sens. La rândul său, curtea de apel a confirmat că, în speță, caracterul obișnuit al activității reclamantului a fost dovedit. În aceste condiții, Curtea a constatat că instanțele naționale au interpretat dispoziția în cauză într-un mod compatibil cu esența infracțiunii și în conformitate cu litera legislației penale interpretată în contextul său. În cele din urmă, Curtea a arătat că reclamantul a citat articole din doctrină în care se preciza că o activitate devine una de obicei începând de la 3 acte materiale. Chiar dacă ar putea fi luată în considerare interpretarea legii dată de doctrină la momentul relevant, în special atunci când este în aceeași linie cu jurisprudența, libera interpretare în doctrină a unui text de drept nu poate înlocui existența unei jurisprudențe. În plus, în dreptul român, literatura juridică nu este un izvor de drept și numai deciziile Curții Constituționale sau Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul unui recurs în interesul legii pot conduce la o interpretare a literei legii.

---

¹⁴ Decizia Curții Constituționale nr. 82 din 23 februarie 2016 referitoare la respingerea excepțiilor de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 351 C. pen. și art. 16 alin. (1) C. proc. pen., publicată în Monitorul Oficial nr. 370 din 13 mai 2016.

Spasov împotriva României

(6.12.2022, cererea nr. 27122/14)

încălcarea art. 6 (proces echitabil; normele politicii comune în domeniul pescuitului; încălcarea dreptului comunitar)

În cauză, reclamantul este cetățean bulgar și deține o ambarcațiune înregistrată în Bulgaria. Ambarcațiunea respectivă a fost inspectată și sechestrată de autoritățile maritime române în timp ce reclamantul pescuia calcan în zona economică exclusivă a României. A fost trimis în judecată pe motiv că nu deținea o licență de pescuit română și că a utilizat plase interzise de legislația română. Întrucât faptele au avut loc după aderarea celor două țări la Uniunea Europeană, reclamantul a invocat normele politicii comune în domeniul pescuitului. În 2013, prin decizie definitivă, curtea de apel a hotărât că navele comunitare rămân sub incidența dispozițiilor legislației române adoptate în temeiul Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării și că normele naționale care reglementează în mod specific pescuitul de calcan nu contravin legislației UE. Reclamantul a fost condamnat la pedeapsa închisorii cu suspendare și plata unei amenzi penale. De asemenea, instanța a dispus confiscarea unei părți din valoarea navei și interzicerea temporară a pescuitului în zona economică exclusivă a României.

În fața Curții, acesta a reclamat faptul că instanța de apel nu a adresat Curții de Justiție a Uniunii Europene o întrebare preliminară privind interpretarea normelor politicii comune în domeniul pescuitului și pentru că a pronunțat o decizie pe care o consideră arbitrară în lumina acestor norme.

Curtea a observat că normele politicii comune în domeniul pescuitului sunt stabilite într-un set de regulamente. Or, în ordinea juridică a Uniunii, un regulament este, spre deosebire de o directivă, obligatoriu în toate elementele sale și direct aplicabil în toate statele membre. În conformitate cu principiul supremației dreptului Uniunii, un astfel de regulament are un efect direct asupra dreptului intern contrar. Rezultă că dispozițiile art. 17 din Regulamentul (CE) nr. 2371/2002¹⁵ care prevăd accesul egal la ape și resurse în toate apele comunitare erau aplicabile în cazul reclamantului. Pe de altă parte, autoritățile interne nu au utilizat mecanismul prevăzut la art. 8 din regulamentul respectiv pentru a limita accesul la aceste resurse. În plus, Comisia Europeană a indicat în mod clar autorităților române faptul că procedura împotriva reclamantului a încălcat legislația UE - în special Regulamentele (CE) nr. 2371/2002 și (UE) nr. 1256/2010 - subliniind faptul că legislația națională care impunea o licență de pescuit română și prevedea o dimensiune minimă a ochiurilor plaselor este contrară normelor politicii comune în domeniul pescuitului. Poziția Comisiei, care privea în mod specific cazul reclamantului, a fost comunicată autorităților române cu mult înainte de pronunțarea deciziei curții de apel. Neîndeplinirea de către statul pârât a obligațiilor care îi revin în temeiul politicii comune în domeniul pescuitului a făcut, de altfel, obiectul unei proceduri privind încălcarea dreptului comunitar cu referire la incidentul în care a fost implicat reclamantul și la alte incidente similare. Procedura respectivă era pendinte în momentul în care curtea de apel s-a pronunțat, iar Comisia a închis procedura doar după ce România și-a modificat legislația internă și normele privind accesul la apele și resursele Mării Negre aflate sub jurisdicția sa, pentru a le alinia la legislația UE. În concluzie, Curtea a considerat că instanța internă română a săvârșit o eroare vădită de drept, iar reclamantul a fost victima unei „negări de dreptate”.

Țulus împotriva României

(13.12.2022, cererea nr. 39685/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 10; dreptul la libertatea de exprimare; abatere judiciară; nerespectarea instanței de judecată)

În cauză, reclamantul, licențiat în științe juridice, după ce fusese condamnat definitiv pentru exercitarea fără drept a profesiei de avocat, a solicitat din nou, în cadrul unui proces penal, să-l reprezinte pe inculpat. Judecătorul de cameră preliminară i-a comunicat reclamantului că pentru acest lucru este necesar să prezinte mandatul avocațial

¹⁵ Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului.

de reprezentare și a acordat și o amânare în acest sens. Reclamantul a formulat o cerere de recuzare a judecătorului, acuzându-l de corupție și prezentând diverse articole din presă și fotografii. La următorul termen, în ședință în camera de consiliu, judecătorul a respins cererea și a reținut că, din cauza lipsei mandatului, reclamantul nu era reprezentantul inculpatului; în plus, reclamantul a fost sancționat cu amendă pentru săvârșirea de abateri judiciare, reținând că, printr-o astfel de formulare, se diminuează încrederea în activitatea sistemului judiciar. Instanțele naționale au respins acțiunea reclamantului de contestare a amenzii.

În fața Curții, acesta s-a plâns cu privire la faptul că amenda care i-a fost aplicată i-a încălcat dreptul la libertatea de exprimare garantat de art. 10 din Convenție.

Curtea a reținut că afirmațiile în litigiu ale reclamantului au demonstrat dorința de a aduce atingere imaginii judecătorului și nu intenția de a lansa o dezbatere publică mai amplă asupra aspectelor de interes public respective. În ceea ce privește consecințele afirmațiilor, acestea au fost făcute cu nerespectarea instanței de judecată și ar fi putut diminua încrederea publicului în activitatea sistemului judiciar, dat fiind că reclamantul nu a dovedit că judecătorul comisese un act reprobabil sau ar fi fost sancționat penal, disciplinar sau în alt mod. Amenda aplicată reclamantului a fost proporțională cu obiectivul legitim urmărit, iar motivele invocate de instanțele naționale pentru a justifica o astfel de măsură au fost suficiente și relevante. Prin urmare, ingerința în exercitarea dreptului reclamantului la libertatea de exprimare poate fi considerată în mod rezonabil „necesară într-o societate democratică” pentru a proteja reputația altora și pentru a menține autoritatea sistemului judiciar, în sensul art. 10 § 2 din Convenție.

Cășuneanu împotriva României

(13.12.2022, cererea nr. 43896/13)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; redactarea hotărârii; cauză complexă; durată rezonabilă)

Reclamantul a fost condamnat pentru fapte de corupție. Întrucât unul dintre coînculpații săi era senator, competența pentru judecarea cauzei a revenit Înaltei Curți de Casație și Justiție. Decizia definitivă a Completului de 5 judecători al ÎCCJ, lungă de 212 pagini, a fost pronunțată la 22 aprilie 2013 și a fost publicată la 1 aprilie 2014. Considerând că termenul necesar pentru redactarea acestei hotărâri este excesiv, reclamantul a depus o plângere la Inspekția Judiciară a Consiliului Superior al Magistraturii, care a clasat-o la 24 aprilie 2014. S-a reținut că complexitatea cauzei și faptul că membrii completului de judecată al Înaltei Curți, printre care se număra președintele acestei instanțe, aveau un volum de muncă semnificativ, atât judiciar, cât și administrativ. Inspekția Judiciară a luat în considerare, de asemenea, materialul probatoriu vast și a concluzionat că durata redactării hotărârii deciziei nu a evidențiat nicio abatere disciplinară.

Prin cererea introdusă în fața Curții, reclamantul s-a plâns de același lucru.

În ceea ce privește termenul de aproximativ 11 luni necesar pentru redactarea hotărârii definitive, Curtea a reținut că reclamantul a fost în măsură să își prezinte plângerea în fața autorității competente, care, prezentând pe larg motivele concluziei sale pe baza unor elemente obiective, a considerat că acest termen era justificat. La rândul său, Curtea a considerat că, având în vedere obiectul litigiului, redactarea hotărârii a fost o sarcină deosebit de dificilă și de intensă.

Alecsandrescu împotriva României

(13.12.2022, cererea nr. 51272/16)

încălcarea art. 6 (proces echitabil; nouă reîncadrare penală a faptelor în procedura de apel; dreptul inculpatului de a dispune de timpul și de mijloacele necesare pentru a-și pregăti apărarea)

În cauză, reclamantul, trimis în judecată pentru favorizarea infractorului, fals în înscrisuri oficiale și fals în înscrisuri sub semnătură privată, a fost achitat de instanța de fond. În apel, instanța a schimbat din oficiu încadrarea faptelor din favorizare în tănuirea de bunuri, păstrând cele 2 acuzații de fals, părțile neputând prezenta argumente în această privință. Prin hotărâre definitivă, l-a condamnat pe reclamant la 2 ani de închisoare cu suspendarea executării pedepsei, considerând că acesta, deși nu a falsificat documentele pe care le-a utilizat ulterior în vederea înmatriculării vehiculului, a furnizat, în aceleași scopuri,

sprijin unui terț. În plus, reclamantul a acționat în vederea obținerii unei remunerații, element care a justificat reîncadrarea juridică a faptelor sale drept tănuire de bunuri.

Invocând art. 6 din Convenție, reclamantul a invocat lipsa caracterului echitabil al procesului penal care a condus la condamnarea sa. Acesta a susținut că nu a fost informat, în cursul procedurii de apel, cu privire la reîncadrarea ca tănuire de bunuri a faptelor reținute și, prin urmare, că nu a putut să le pună în dezbatere.

Curtea nu a putut afirma că faptele pentru care reclamantul a fost condamnat în apel au constituit elemente intrinseci ale acuzației inițiale. În această privință însă, argumentul reclamantului potrivit căruia reîncadrarea faptelor nu era suficient de previzibilă pentru el are o anumită importanță. Spre deosebire de acuzația de favorizare a infractorului, acuzație reținută inițial, tănuirea de bunuri implica o intenție a reclamantului de a obține un folos material. În aceste condiții, fără a prezuma temeinicia motivelor pe care ar fi putut să le invoce dacă ar fi avut timpul necesar pentru a-și pregăti apărarea împotriva acuzației de tănuire, Curtea observă că acestea ar fi fost, după toate probabilitățile, diferite de cele pe care le-ar fi ales să conteste acuzația inițială. Curtea a reținut, de asemenea, că trebuie respins argumentul Guvernului potrivit căruia reîncadrarea faptelor nu a modificat limitele pedepsei aplicate reclamantului. Curtea nu poate specula cu privire la rezultatul procedurii dacă persoana în cauză ar fi fost informată cu privire la această reîncadrare. Având în vedere toate aceste elemente, Curtea a concluzionat că noua reîncadrare a încălcat dreptul reclamantului de a fi informat în detaliu cu privire la natura și la cauza acuzației aduse împotriva sa, precum și dreptul său de a dispune de timpul și de mijloacele necesare pentru a-și pregăti apărarea.

Oprea și alții împotriva României

(13.12.2022, cererea nr. 16732/15)

încălcarea art. 6 (proces echitabil; uzucapiunea de 30 de ani; teren trecut în proprietatea autorităților administrației publice locale, conform Legii nr. 158/2010; inexistența unui certificat de vacanță succesorală)

Cererea a privit, în cadrul art. 6 din Convenție și al art. 1 din Protocolul nr. 1, respingerea, ca urmare a aplicării retroactive a unei modificări legislative în cursul procedurii, a acțiunii civile introduse de reclamantii împotriva statului și a municipiului București pentru a obține constatarea dobândirii unui teren prin prescripție achizitivă. În 2010, reclamantii au introdus o acțiune civilă având ca obiect constatarea intervenției în favoarea lor a prescripției achizitive pentru o parcelă de teren situată în București pe care își construiseră casa și pentru care au plătit impozitul pe proprietate. Aceștia au explicat că au achiziționat parcela respectivă prin intermediul unui act privat încheiat cu un terț în cursul anului 1964 și că au deținut întreaga parcelă de teren în mod continuu, public și pașnic. Aceștia și-au întemeiat acțiunea pe dispozițiile Codului civil potrivit cărora termenul pentru uzucapiunea bunurilor imobile era de 30 de ani. Instanțele interne au respins acțiunea, reținând aplicarea în speță a art. 26 alin. (1) din Legea nr. 18/1991 și, în special, a articolului unic din Legea nr. 158/2010, conform cărora terenurile situate în intravilanul localităților, rămase la dispoziția autorităților administrației publice locale, de la persoanele care au decedat și/sau nu au moștenitori, trec în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor locale respective.

Invocând art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, reclamantii s-au plâns Curții, susținând că modificarea legislativă reținută a intrat în vigoare după introducerea acțiunii lor și, conform temeiului principiului constituțional al neretroactivității legilor, modificarea respectivă nu era aplicabilă în speță.

Curtea a observat că practica instanțelor naționale prezentată la dosarul cauzei nu susținea în unanimitate aplicarea retroactivă, în cazul procedurii de față, în temeiul art. 26 din Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 158/2010. Dimpotrivă, din jurisprudența de care a dispus Curtea reiese că numeroase instanțe au statuat că această dispoziție legislativă nu era aplicabilă acțiunilor în constatarea prescripției achizitive aflate pe rolul instanțelor la data intrării sale în vigoare, cu atât mai mult cu cât termenul de 30 de ani, aplicabil în materie de uzucapiune, se împlinise cu mult timp înainte de data intrării sale în vigoare, iulie 2010. În plus, Curtea a constatat că, în

hotărârea definitivă, instanța internă nu a răspuns motivului principal de recurs invocat de reclamanti, întemeiat pe aplicarea retroactivă a unei modificări legislative intervenite în cursul acțiunii inițiate de aceștia. De asemenea, instanța nu a explicat motivul pentru care dispoziția legislativă în litigiu, care prevedea, printre altele, că terenurile „rămase la dispoziția autorităților administrației publice locale, trec în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor locale respective, în baza certificatului de vacanță succesorală eliberat de notarul public”, era aplicabilă litigiului în speță. În special, hotărârea definitivă nu a menționat nimic în ceea ce privește incidența, în speță, a condițiilor impuse de dispoziția legislativă menționată, inclusiv întocmirea prealabilă a unui certificat de vacanță succesorală. În concluzie, Curtea a considerat că instanțele interne nu au efectuat o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a cererilor de probe prezentate de părțile la procedură. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 din Convenție.

Moraru și Marin împotriva României

(20.12.2022, cererile nr. 53282/18 și 31428/20)

încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 12 (discriminare; desființare automată a contractelor de muncă pentru femei la atingerea vârstei de 61 de ani; nelegalitate)

Reclamantele din cele 2 cauze au fost funcționari publici și au lucrat la Agenția Națională de Administrare Fiscală și, respectiv, la Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat. Când au ajuns la vârsta de 61 de ani, ambelor femei le-au fost desființate contractele de muncă deoarece ajunseseră la vârsta de pensionare. Acestea au solicitat angajatorilor să continue să lucreze până la 65 de ani, vârsta de pensionare a bărbaților, însă au fost refuzate. Acțiunea reclamantelor a fost respinsă de instanțele interne, acestea reținând că, în conformitate cu Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici și Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, contractul de muncă al unui funcționar public încetează la atingerea vârstei de pensionare.

Invocând art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție, reclamantele s-au plâns Curții că, prin faptul că nu au putut continua să muncească după ce au împlinit vârsta de pensionare a femeilor, au fost discriminate pe motive de sex. În plus, a doua reclamantă s-a întemeiat și pe art. 14 din Convenție, coroborat cu art. 8.

Curtea a observat că prezenta cauză privea încetarea automată a activității reclamantelor din momentul în care acestea au atins vârsta de pensionare, care, conform legislației la momentul relevant, era mai mică decât vârsta de pensionare a bărbaților, iar nu dreptul acestora de pensionare la o vârstă inferioară celei stabilite pentru bărbați. Aceasta din urmă face parte din ajustarea treptată a schemei de pensii care poate fi considerată o măsură destinată să corecteze „inegalitățile de fapt” și a fost susținută în mod repetat și sistematic de Curtea Constituțională română. Aceleași considerații nu se aplică însă obligației reclamantelor de a se pensiona de îndată ce au atins vârsta de pensionare stabilită pentru femei.

Prin instituirea și menținerea unei norme generale privind încetarea obligatorie a contractului de muncă al femeilor la o vârstă mai mică decât cea impusă bărbaților, cu posibilitatea numai a câtorva excepții introduse prin Legea nr. 156/2018, legiuitorul a perpetuat o viziune stereotipică asupra rolurilor de gen și a tratat femeile ca pe un grup omogen, ale căror situații sau dorințe personale din punct de vedere al vieții profesionale și al dezvoltării profesionale, precum și alinierea acestora la cele ale bărbaților au fost complet neglijate. Angajatorii reclamantilor erau autorități publice ale căror acte au angajat răspunderea statului în temeiul Convenției. Curtea nu a putut decât să observe că nici aceste autorități publice, nici instanțele naționale care au examinat cauzele reclamantelor nu au oferit nicio explicație cu privire la modul în care deciziile lor de a nu permite reclamantilor să își continue activitatea sunt compatibile cu Convenția sau cu dreptul Uniunii Europene aplicabil. În această privință, în acțiunea sa internă, prima reclamantă a susținut în mod explicit că încetarea contractului său de muncă era contrară dreptului UE aplicabil și, în acest sens, a invocat hotărârile CJUE *Marshall* și *Kleist*. Cu toate acestea, curtea de apel nu a acordat în mod semnificativ atenția necesară acestor hotărâri ale CJUE și nu a examinat ramificațiile subliniate de reclamantă în argumentele sale în fața instanței.

Curtea a reținut însă că, între timp, situația a fost remediată în statul pârât.¹⁶ Reclamantele nu au putut beneficia însă de modificarea Statutului funcționarului public¹⁷, întrucât, la momentul respectiv, deciziile pronunțate în procedura internă în cauzele lor erau definitive. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a concluzionat că neacordarea posibilității reclamantelor de a continua să lucreze după vârsta de pensionare și până la vârsta de pensionare stabilită pentru bărbați constituie o discriminare pe bază de sex care nu era justificată în mod obiectiv sau necesară în aceste împrejurări.

Pătroi și alții împotriva României

(13.10.2022, cererea nr. 38581/16 și alte 10)

Vitan și alții împotriva României

(13.10.2022, cererea nr. 31956/16 și alte 9)

Gheorghe și alții împotriva României

(8.12.2022, cererea nr. 9464/16 și alte 6)

Hodja și alții împotriva României

(8.12.2022, cererea nr. 35307/15 și alte 2)

Secrier și alții împotriva României

(8.12.2022, cererea nr. 63624/16 și alte 3)

Păilă și alții împotriva României

(15.12.2022, cererea nr. 26096/16 și alte 9)

Caia și alții împotriva României

(15.12.2022, cererea nr. 996/18 și alte 10)

Răducu și alții împotriva României

(15.12.2022, cererea nr. 27613/17 și alte 10)

Gorun și alții împotriva României

(15.12.2022, cererea nr. 39346/16 și alte 27)

Udilă și alții împotriva României

(15.12.2022, cererea nr. 34712/16 și alte 11)

Pichiu și alții împotriva României

(15.12.2022, cererea nr. 26559/16 și alte 9)

încălcarea art. 3 (condiții de detenție)

Curtea a reținut condițiile precare de detenție ale reclamantilor, făcând trimitere la principiile stabilite în jurisprudența sa, în special la *Rezmiveș și alții împotriva României*. Astfel, lipsa de spațiu într-o cameră de detenție reprezintă un factor de luat în considerare la stabilirea condițiilor de detenție ca fiind „degradante” din punctul de vedere al art. 3 din Convenție și poate constitui o încălcare, atât considerat individual, cât și împreună cu alte deficiențe.

---

¹⁶ Prin decizia nr. 387/2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 642 din 24 iulie 2018, Curtea Constituțională a statuat că anularea automată a contractului de muncă al unei femei la vârsta de pensionare stabilită de Codul muncii constituie o discriminare pe criterii de sex și a considerat că motivele care justifică instituirea unui tratament diferit pentru bărbați și femei în ceea ce privește condițiile de obținere a dreptului la pensie nu îndeplinesc cerințele unei justificări obiective și raționale pentru încetarea automată a unui raport de muncă. Art. 56 alin. (1) din Codul muncii a fost modificat după scurt timp prin OUG nr. 96/2018, publicată în Monitorul Oficial nr. 963 din 14 noiembrie 2018, prevăzând opțiunea femeilor de a lucra până la vârsta de 65 de ani. În cele din urmă, prin decizia nr. 112/2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 353 din 7 aprilie 2021, Curtea Constituțională a reținut că soluția legislativă cuprinsă în art. 98 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 188/1999, referitoare la sintagma „condiții de vârstă standard” în ceea ce privește încetarea de drept a raportului de serviciu al funcționarului public femeie, respectă exigențele constituționale prevăzute de art. 1 alin. (3) și art. 16 din Legea fundamentală, precum și pe cele ale art. 14 alin. I lit. c) și art. 9 din Directiva 2006/54/CE, invocate prin prisma art. 148 alin. (2) din Constituție, în măsura în care nu exclud posibilitatea funcționarului public femeie de a solicita continuarea exercitării raportului de serviciu, în condiții identice cu funcționarul public bărbat, respectiv până la împlinirea vârstei de 65 de ani.

¹⁷ OUG nr. 92/2008 privind statutul funcționarului public denumit manager, publicată în Monitorul Oficial nr. 484 din 30 iunie 2008, aprobată prin Legea nr. 135/2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 294 din 6 mai 2009.

Moldoveanu și alții împotriva României

(24.11.2022, cererea nr. 5562/16 și alte 3)

Carnaru și alții împotriva României

(24.11.2022, cererea nr. 46516/16 și alte 3)

Rîza și alții împotriva României

(24.11.2022, cererea nr. 41197/16 și alte 2)

Botorea și alții împotriva României

(24.11.2022, cererea nr. 3970/17 și alte 11)

Niță și alții împotriva României

(8.12.2022, cererea nr. 3970/17 și alte 8)

Mercea împotriva României

(8.12.2022, cererea nr. 22085/17)

decizii de inadmisibilitate (art. 3; condiții de detenție)

Curtea a constatat că reclamantii și-au pierdut calitatea de victimă deoarece au beneficiat de măsurile compensatorii oferite prin Legea nr. 169/2017 de modificare și completare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor.

Baroi și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 58574/17 și alte 11)

Ötvöş și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 62925/16 și alte 2)

Grito și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 51698/16 și alte 4)

Afrăsenei și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 45678/16 și alte 2)

Dobrinou și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 30038/16 și alte 7)

Răceanu și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 41193/15 și alte 16)

Stroe și alții împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 6790/15 și alte 8)

Nicula împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 39769/16)

Mârza împotriva României

(6.10.2022, cererea nr. 25958/16)

Neagu și alții împotriva României

(20.10.2022, cererea nr. 9420/17 și alte 2)

Dobre și alții împotriva României

(20.10.2022, cererea nr. 35388/16 și alte 4)

Radu și alții împotriva României

(20.10.2022, cererea nr. 35238/16 și alte 7)

Sușnescu împotriva României

(20.10.2022, cererea nr. 19034/21)

Șora împotriva României

(20.10.2022, cererea nr. 39001/16)

Ungurianu și Cetănaș împotriva României

(20.10.2022, cererile nr. 37282/16 și 38704/16)

Grigorie și Dărăban împotriva României

(20.10.2022, cererile nr. 17868/16 și 20654/16)

Anca și alții împotriva României

(20.10.2022, cererea nr. 26027/16 și alte 11)

Ilie și alții împotriva României

(10.11.2022, cererea nr. 25468/16 și alte 4)

Diaconu și alții împotriva României

(10.11.2022, cererea nr. 16673/16 și alte 2)

Antonie și alții împotriva României
(10.11.2022, cererea nr. 2805/16 și alte 2)

Popa împotriva României
(10.11.2022, cererea nr. 75210/16)

Dinică împotriva României
(10.11.2022, cererea nr. 54384/16)

Ignat și Trifu împotriva României
(24.11.2022, cererile nr. 67726/16 și 71711/17)

Ștefanov și Lakatos împotriva României
(24.11.2022, cererile nr. 39126/16 și 47106/16)

Gheorghită și alții împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 31880/16 și alte 9)

Matei și alții împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 31149/16 și alte 4)

Radu și alții împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 15604/16 și alte 4)

Colev împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 7490/20)

S.M. împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 58000/19)

Onofraș împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 34088/17)

Sebesi și Butean împotriva României
(24.11.2022, cererile nr. 71281/17 și 4363/18)

Măcărel și Sîrbu împotriva României
(24.11.2022, cererile nr. 51479/16 și 27423/17)

Frose și alții împotriva României
(24.11.2022, cererea nr. 29823/16 și alte 11)

Pădurariu și alții împotriva României
(1.12.2022, cererea nr. 37813/15)

Nistor împotriva României
(6.12.2022, cererea nr. 63384/13)

Grancea și Neamțu împotriva României
(8.12.2022, cererile nr. 17364/16 și 43425/16)

Dragotă și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 6057/16 și alte 7)

Zavera împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 22707/17)

Sabou împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 70042/16)

Mustață împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 65529/16)

Simion împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 41818/16)

Soneriu împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 25995/16)

Brutaru și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 1195/18 și alte 2)

Habor și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 45093/16 și alte 2)

Dumitru și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 44530/16 și alte 3)

Costea și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 43417/16 și alte 7)

Stroe și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 39978/16 și alte 3)

Mihai și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 34535/16 și alte 3)
Spaggiari și Pirici împotriva României
(8.12.2022, cererile nr. 33534/15 și 9908/16)
Bejinariu și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 1190/18 și alte 5)
Pleșcan și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 42761/16 și alte 9)
Despău și alții împotriva României
(8.12.2022, cererea nr. 42728/16 și alte 4)
decizii de scoatere de pe rol

Costin Leonard Fălcuță
Revizor jurist
Serviciul Coordonare Traduceri
Institutul European din România